

Ρυθμιστική Αρχή Αποβλήτων Ενέργειας και Υδάτων (ΡΑΑΕΥ)

Πειραιώς 132, Αθήνα 11854

Υπόψη:

- κ. Αντιπροέδρου Κλάδου Ενέργειας Δ. Φούρλαρη

Αρ. Πρωτ.: 5746/2024

Θεσσαλονίκη, 26.04.2024

Θέμα: Δημόσια Διαβούλευση επί της σκοπούμενης τροποποίησης των διατάξεων των άρθρων 39, 42, 15, 18 και 28 του Κώδικα Προμήθειας Ηλεκτρικής Ενέργειας και του Κώδικα Προμήθειας Φυσικού Αερίου, για την υποβολή γνώμης ΡΑΑΕΥ αναφορικά με το πλαίσιο αλλαγής Προμηθευτή

Αξιότιμοι Κύριοι,

Με την παρούσα επιστολή, η Εταιρεία μας επιθυμεί να τοποθετηθεί αναφορικά με τη σκοπούμενη τροποποίηση των διατάξεων για το πλαίσιο αλλαγής Προμηθευτή του Κώδικα Προμήθειας Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΚΠΗΕ) και του Κώδικα Προμήθειας Φυσικού Αερίου (ΚΠΦΑ), στο πλαίσιο της σχετικής Δημόσιας Διαβούλευσης.

Γενική τοποθέτηση

Επί της αρχής, θεωρούμε θετική την επαναξιολόγηση του πλαισίου για την αλλαγή προμηθευτή και την αντίστοιχη τροποποίηση των σχετικών διατάξεων των Κωδίκων μετά από μία μακρόχρονη περίοδο αμφισβήτησης και δυσλειτουργίας του συνολικού πλαισίου μετά την Απόφαση 1888/2020 του ΣτΕ. Αντιλαμβανόμαστε ότι, μεταξύ άλλων, πρωταρχικοί στόχοι της ρυθμιστικής παρέμβασης θα έπρεπε να είναι:

- η εύρυθμη λειτουργία της αγοράς ενέργειας με τη καλύτερη διασφάλιση του δικαιώματος του Προμηθευτή να ανακτήσει τις ληξιπρόθεσμες οφειλές και περιορισμό αθέμιτων πρακτικών από «στρατηγικούς κακοπληρωτές».
- η διασφάλιση του δικαιώματος των καταναλωτών για αλλαγή προμηθευτή,
- το περαιτέρω άνοιγμα της αγοράς ενέργειας με ενίσχυση του ανταγωνισμού,

Ωστόσο, θεωρούμε ότι οι προτεινόμενες διατάξεις δεν εξυπηρετούν τους ως άνω στόχους.

Ειδικότερα, με βάση το εθνικό και ενωσιακό πλαίσιο, αποτελεί θεσμοθετημένο δικαίωμα των καταναλωτών η αλλαγή Προμηθευτή με περιορισμό στον μεγαλύτερο εφικτό βαθμό των φραγμών, χωρίς να περιορίζονται αδικαιολόγητα οι επιλογές τους. Παρόλα αυτά, το εν λόγω δικαίωμα δεν θα πρέπει να καταχράται οδηγώντας σε συσσώρευση ανεξόφλητων οφειλών έναντι των Προμηθευτών, όπως έχει δείξει η εμπειρία των τελευταίων ετών. Λαμβάνοντας υπόψη τόσο την τρέχουσα όσο και τις παρελθούσες διαβουλεύσεις επί τις οποίες έχουμε τοποθετηθεί, **θεωρούμε ιδιαιτέρως σημαντικό και απαραίτητο να δίνεται η δυνατότητα στον Προμηθευτή να διεκδικεί την ανάκτηση ληξιπρόθεσμων**

οφειλών από τους υφιστάμενους πελάτες του αλλά και οφειλές πελατών που έχουν αποχωρήσει.

Η υποβολή εντολής απενεργοποίησης μετρητή από τον παλαιό Προμηθευτή έναντι καταναλωτή, ο οποίος δεν μεριμνά για την κάλυψη ή τον διακανονισμό των οικονομικών του υποχρεώσεων, έχει αποδειχθεί ότι αποτελεί το αποτελεσματικότερο μέτρο άσκησης πίεσης προς την εξόφληση ή ρύθμιση των οφειλών. Στο προτεινόμενο πλαίσιο που τελεί υπό διαβούλευση, ο παλαιός Προμηθευτής στερείται της δυνατότητας αυτής, και ως εκ τούτου θεωρούμε ότι δεν επιτυγχάνεται επαρκώς και δεν αποτρέπεται η διεκδίκηση οφειλών από «στρατηγικούς κακοπληρωτές».

Περαιτέρω, ο μηχανισμός ενημέρωσης με επισήμανση του καταναλωτή σε περίπτωση οφειλών (debt flag) είναι προς την ορθή κατεύθυνση και δύναται να διευκολύνει τη διενέργεια ελέγχου από τον νέο Προμηθευτή σχετικά με τη φερεγγυότητα του καταναλωτή. Ωστόσο, από τις προτεινόμενες διατάξεις παρατηρούμε ότι **ο εν λόγω μηχανισμός έχει πληροφοριακό χαρακτήρα για τον νέο Προμηθευτή, εφόσον δεν κατατείνει στον περιορισμό ανεξόφλητων οφειλών σε προηγούμενους Προμηθευτές.** Αντιθέτως, θεωρούμε ότι με τον τρόπο που προτείνεται η υλοποίησή του, διασφαλίζεται ο ένας στους τρεις προμηθευτές που έχουν επισημάνει τον ίδιο καταναλωτή και ενδεχομένως συχνά να αποτελέσει στρεβλωτικό μέτρο αφού, επί της ουσίας, οι «στρατηγικοί κακοπληρωτές» θα επιλέγουν την εξόφληση ή τον διακανονισμό μόνον της χαμηλότερης από τις ληξιπρόθεσμες οφειλές που αντιστοιχούν στις επισημάνσεις που φέρουν, απολαμβάνοντας έτσι το δικαίωμα αλλαγής Προμηθευτή. Ο εν λόγω μηχανισμός θα μπορούσε να λειτουργεί αποτελεσματικότερα, αν στην περίπτωση που ένας καταναλωτής επισημανθεί από τρίτο Προμηθευτή, και πλέον έχει επιβεβαιωθεί ως «στρατηγικός κακοπληρωτής» να ενεργοποιείται η υποχρέωση προσφοράς διακανονισμού (αν δεν έχει γίνει ήδη) αλλά και το δικαίωμα υποβολής εντολής για απενεργοποίηση μετρητή και από τους παλαιότερους Προμηθευτές στους οποίους υπάρχουν ληξιπρόθεσμες οφειλές. Με τον τρόπο αυτό θα αποτραπεί η καταχρηστική συμπεριφορά καταναλωτών και θα δίνεται η δυνατότητα σε παλαιούς προμηθευτές να διεκδικήσουν οφειλές που με τις υπό διαβούλευση διατάξεις δεν προβλέπεται.

Ως εκ τούτου, **θα θέλαμε να εκφράσουμε την ανησυχία μας για το κατά πόσο το υπό διαβούλευση κείμενο μπορεί να διασφαλίσει το δικαίωμα του καταναλωτή για αλλαγή Προμηθευτή, καθώς και την εύρυθμη λειτουργία της αγοράς ενέργειας.** Θεωρώντας ότι δεν παρέχονται επαρκή ρυθμιστικά εργαλεία στους παλαιούς Προμηθευτές για διεκδίκηση και ανάκτηση ληξιπρόθεσμων οφειλών, θεωρούμε οι υπό διαβούλευση διατάξεις θα επιδράσουν αρνητικά στη διαμόρφωση των προσφερόμενων τιμολογίων.

Επισημάνσεις σε επιμέρους θέματα του υπό διαβούλευση κειμένου

- **Επιτάχυνση διαδικασίας:** Σε περίπτωση ανεξόφλητων οφειλών από υφιστάμενους πελάτες, το δικαίωμα για υποβολή εντολής απενεργοποίησης από τον τρέχοντα Προμηθευτή, ως μέτρο άσκησης πίεσης για την τακτοποίηση των οφειλών, προτείνεται να λάβει χώρα μέσω της υλοποίησης του μηχανισμού επισήμανσης. Ωστόσο, παρατηρούμε ότι η σειρά βημάτων υλοποίησης του εν λόγω μηχανισμού επιμηκύνει τη διαδικασία μέχρι την άσκηση του δικαιώματος αυτού. Ειδικότερα, εφόσον αθροιστούν τα χρονικά διαστήματα των επιμέρους βημάτων, η υποβολή εντολής απενεργοποίησης δύναται να λάβει χώρα έως και 1 μήνα μετά τη λήξη προθεσμίας του δεύτερου κατά σειρά λογαριασμού κατανάλωσης. Θεωρούμε ότι το χρονικό διάστημα της εν λόγω διαδικασίας, ήτοι μέχρι τη δυνατότητα υποβολής εντολής απενεργοποίησης, θα πρέπει να συντομηθεί και τούτο μπορεί να γίνει ενεργοποιώντας τον μηχανισμό επισήμανσης εφόσον ένας λογαριασμός καταστεί ληξιπρόθεσμος. Σε αντίθετη περίπτωση, η χρονοβόρος διαδικασία θα έχει αρνητικές επιπτώσεις στη διαμόρφωση ανταγωνιστικών τιμολογίων για τους καταναλωτές, αφού οι προμηθευτές θα πρέπει να

λάβουν υπόψη και να ανακτήσουν το επαγόμενο κόστος χρήματος από μια τέτοια προσέγγιση.

- **Εντολή επισήμανσης:** Επί του μηχανισμού επισήμανσης, δεν είναι σαφές το σκεπτικό υπό το οποίο επιλέχθηκαν οι τρεις προμηθευτές για οικιακούς καταναλωτές και οι δυο προμηθευτές για μη οικιακούς καταναλωτές. Επίσης, οι υπό διαβούλευση διατάξεις δεν καλύπτουν και αφήνουν εκτός ρύθμισης την, κατά τ' άλλα, υπαρκτή περίπτωση αντιμετώπισης των περιπτώσεων καταναλωτών οι οποίοι πλησιάζουν το ανώτατο όριο επισημάνσεων, ιδίως κατά το μεταβατικό διάστημα της πρώτης εφαρμογής του πλαισίου. Ειδικότερα, δεν είναι σαφές πως θα λειτουργήσουν τα εμπλεκόμενα μέρη (Προμηθευτές, Διαχειριστής, Ρυθμιστής) στην περίπτωση κατά την οποία ο ανώτατος επιτρεπόμενος αριθμός επισημάνσεων ενός καταναλωτή συμπληρωθεί με εντολή προηγούμενου Προμηθευτή. Ενδεικτικό παράδειγμα θα μπορούσε να αποτελεί ένας οικιακός καταναλωτής ο οποίος έχει επισημανθεί στο παρελθόν δύο φορές, προβαίνει σε αλλαγή προμηθευτή, και κατόπιν τούτου επισημαίνεται για τρίτη φορά λόγω ανεξόφλητου τελικού λογαριασμού. Στην περίπτωση αυτή ο τελευταίος κατά σειρά προμηθευτής, σύμφωνα με την προτεινόμενη διάταξη, στερείται του δικαιώματος υποβολής επισήμανσης και ως εκ τούτου υποβολής εντολής απενεργοποίησης μετρητή του εν λόγω καταναλωτή.
- **Επιμήκυνση χρονικού διαστήματος:** Στην παρ. 8β του άρθρου 39 προβλέπεται προθεσμία 6 μηνών για την υποβολή εντολής επισήμανσης μετά την αλλαγή Προμηθευτή. Λαμβάνοντας υπόψη τη διαδικασία έκδοσης τελικού λογαριασμού, καθώς και τον χρόνο που απαιτείται προκειμένου να διεκπεραιωθεί η διαδικασία ρύθμισης οφειλών μέσω διακανονισμού, προτείνεται το χρονικό διάστημα κατά το οποίο ο παλιός Προμηθευτής δύναται να υποβάλει εντολή επισήμανσης να επιμηκυνθεί σε 9 μήνες. Περαιτέρω, σύμφωνα με τη γενική τοποθέτηση της Εταιρείας μας, προτείνουμε ο προηγούμενος Προμηθευτής να έχει το δικαίωμα να υποβάλει εντολή απενεργοποίησης μετρητή σε περίπτωση που ο καταναλωτής αθετήσει τη συμφωνία διακανονισμού των οφειλών του.
- **Καθορισμός χρονικού διαστήματος:** Στην παρ. 6β του άρθρου 39, τόσο για τον ΚΠΗΕ όσο και για τον ΚΠΦΑ, θα πρέπει να καθοριστεί το χρονικό διάστημα εντός του οποίου ο Πελάτης δύναται να αποκριθεί στην πρόταση διακανονισμού οφειλής σε δόσεις.
- **Ρυθμιζόμενες και λοιπές χρεώσεις:** Στην παρ. 6 του άρθρου 39 θα πρέπει να διευκρινιστεί αν «το κόστος αποκλειστικά ηλεκτρικής ενέργειας» για τον ΚΠΗΕ και το «κόστος αποκλειστικά φυσικού αερίου» για τον ΚΠΦΑ συμπεριλαμβάνει ρυθμιζόμενες χρεώσεις και λοιπά τέλη. Περαιτέρω, θα πρέπει να δοθεί η δέουσα επιμέλεια στη ρύθμιση των περιπτώσεων κατά τις οποίες λογαριασμοί πελατών καθίστανται ληξιπρόθεσμοι, επομένως ο Προμηθευτής δεν λαμβάνει τις ρυθμιζόμενες χρεώσεις, και ταυτόχρονα ο τελευταίος υποχρεούται στην καταβολή των ανάλογων ποσών στους αρμόδιους Διαχειριστές και Φορείς. Είναι αυτονόητο ότι ασύμμετρη προσέγγιση του θέματος επιφέρει σημαντικό θέμα ρευστότητας στις εταιρείες προμήθειας ενέργειας. Επ' αυτού, προτείνουμε η απόδοση των ρυθμιζόμενων και λοιπών οφειλών προς τους δικαιούχους φορείς να γίνεται εφόσον έχει εξοφληθεί ο Λογαριασμός Κατανάλωσης από τον καταναλωτή.
- **Διακανονισμός οφειλών:** Στην παρ. 6 του άρθρου 39 προτείνεται ο Προμηθευτής να επικοινωνεί με τον Πελάτη εντός 10 ημερών ώστε να προσφέρει πρόταση διακανονισμού οφειλών σε δόσεις. Αρχικώς, θεωρούμε ότι δεν θα έπρεπε να αποτελεί διάταξη ρύθμισης εντός του σώματος των Κωδίκων η αναφορά στους ειδικότερους όρους του διακανονισμού. Το αντικείμενο το οποίο θα πρέπει να διασφαλίζεται είναι η δυνατότητα του Πελάτη να εξοφλεί το Λογαριασμό Κατανάλωσης σε δόσεις, πλην όμως οι λεπτομερείς όροι αποτελούν εμπορική πολιτική κάθε Προμηθευτή. Είναι αυτονόητο ότι οι Προμηθευτές θα διαμορφώσουν

τους βέλτιστους όρους προκειμένου να διευκολύνουν τον οφειλέτη καταναλωτή με στόχο την ανάκτηση του ποσού που αντιστοιχεί σε καταναλωθείσα ενέργεια και τις συν αυτώ λοιπές χρεώσεις. Περαιτέρω, στο πλαίσιο σύντμησης του χρονικού διαστήματος που προκύπτει από την υλοποίηση σειράς χρονοβόρων βημάτων, προτείνεται η επικοινωνία να γίνεται με κάθε πρόσφορο μέσο και εφόσον ο πρώτος κατά σειρά λογαριασμός καθίσταται ληξιπρόθεσμος. Η προτεινόμενη επικοινωνία θα μπορούσε να εξυπηρετήσει προς την υπενθύμιση των υποχρεώσεων του καταναλωτή, την ενημέρωση σε περίπτωση μη εξόφλησης και τη δυνατότητα διακανονισμού. Περαιτέρω, προτείνεται η παρ. 6α του ίδιου άρθρου να προβλέπει ότι ο Προμηθευτής δεν υποβάλλει εντολή επισήμανσης εφόσον «ο Πελάτης δεχτεί τον διακανονισμό» και η ρύθμιση οφειλών εν τέλει ενεργοποιηθεί.

- **Επικοινωνία με Πελάτες:** Στην παρ. 6β και 6γ προτείνεται κάθε επικοινωνία ή/και ενημέρωση του Πελάτη σχετικά με την υποβολή της εντολής επισήμανσης και άρση αυτής να λαμβάνει χώρα με κάθε πρόσφορο μέσο (με ηλεκτρονικό ή έγχαρτο τρόπο) προς αποφυγή αναίτιας διαχειριστικής πολυπλοκότητας και ταχύτερης διεκπεραίωσης την εν λόγω ενημέρωσης. Συνακόλουθα, παρόμοια προσέγγιση προτείνεται για την ενημέρωση που προβλέπεται στην παρ. 7α του ίδιου άρθρου.
- **Δήλωση εκπροσώπησης:** Επιπλέον, στην παρ. 3 του Άρθρου 42 περιγράφεται η διαδικασία μετά των απαιτούμενων χρονικών περιόδων για την αλλαγή Προμηθευτή και την εκπροσώπηση του Πελάτη από νέο Προμηθευτή. Σύμφωνα με την προτεινόμενη διατύπωση, στην περίπτωση σύναψης νέας Σύμβασης από απόσταση ο Προμηθευτής υποβάλλει Δήλωση Εκπροσώπησης «το αργότερο εντός τριών (3) ημερών από την ημερομηνία παρέλευσης άπρακτης της προθεσμίας υπαναχώρησης του Πελάτη». Με βάση τη συνήθη πρακτική κι ερειδόμενοι στις σχετικές διατάξεις της νομοθεσίας περί προστασίας του καταναλωτή, χωρίς να θίγεται το δικαίωμα υπαναχώρησης που παρέχεται άνευ ετέρου στον Καταναλωτή, θεωρούμε ότι το προαναφερθέν απαιτούμενο χρονικό διάστημα δεν συμβάλλει στην ταχύτερη διεκπεραίωση της διαδικασίας αλλαγής Προμηθευτή. Συνακόλουθα, προτείνουμε τη σχετική συμπλήρωση σύμφωνα με την οποία ο Προμηθευτής θα μπορεί να προχωρήσει στην υποβολή Δήλωσης Εκπροσώπησης αμέσως μετά τη σύναψη της Σύμβασης, υπό την προϋπόθεση ότι ο Πελάτης έχει εκδηλώσει την επιθυμία μετάβασης άνευ ετέρου στον νέο Προμηθευτή, χωρίς δηλαδή να απαιτείται η παρέλευση της προθεσμίας υπαναχώρησης των δεκατεσσάρων (14) ημερών.
- **Παύση εκπροσώπησης:** Στο υπό διαβούλευση κείμενο εκλείπει η αναφορά στο δικαίωμα του Προμηθευτή να προβεί σε καταγγελία της Σύμβασης Προμήθειας και σε υποβολή εντολής παύσης εκπροσώπησης του Πελάτη σε περίπτωση ύπαρξης ληξιπρόθεσμων, μη ρυθμισμένων, οφειλών. Θεωρούμε ότι η πρόβλεψη αυτή πρέπει να επανέλθει στο σώμα των Κωδίκων εφόσον δεν εμποδίζει ούτε σχετίζεται με την άσκηση του θεμελιώδους δικαιώματος του καταναλωτή για αλλαγή προμηθευτή και τη διαδικασία ανάκλησης οφειλών από τον προμηθευτή.
- **Μεταβατικές διατάξεις:** Αναφορικά με την εφαρμογή των μεταβατικών διατάξεων, θα πρέπει να αποσαφηνιστεί η προσέγγιση και η διαδοχή βημάτων σε περίπτωση που με την έναρξη της διαδικασίας κάποιος καταναλωτής παρουσιάζει οφειλές σε περισσότερους από 3 Προμηθευτές. Ειδικότερα ερωτήματα που ανακύπτουν αφορούν την προτεραιοποίηση των διαδοχικών Προμηθευτών, τη διαδικασία επισήμανσης, το δικαίωμα του υφιστάμενου Προμηθευτή και τη συσχέτιση με την υπαγωγή του καταναλωτή στην καθολική υπηρεσία.

Με βάση τις ανωτέρω επισημάνσεις και προτάσεις της Εταιρείας μας, εκφράζουμε την ανησυχία μας για την αποτελεσματικότητα των προτεινόμενων διατάξεων ως έχουν προταθεί, αφού εντοπίζονται προβληματικά σημεία και ρυθμιστικά κενά, ενώ υφίσταται ισχυρό το ενδεχόμενο να μην θεραπεύσουν τον λόγο για τον οποίο λαμβάνει χώρα η αναθεώρηση των Κωδίκων, ήτοι τη διασφάλιση του δικαιώματος του καταναλωτή για αλλαγή Προμηθευτή και τον περιορισμό των ληξιπρόθεσμων οφειλών έναντι των εταιρειών προμήθειας ενέργειας. Τουναντίον, θεωρούμε ότι οι προτεινόμενες διατάξεις θα έχουν αρνητική επίδραση στη διαμόρφωση τιμολογίων στη προσπάθεια του κάθε προμηθευτή να ανακτήσει το αυξημένο κόστος ακόμη μεγαλύτερων ληξιπρόθεσμων οφειλών πρόσθετων λειτουργικών δαπανών ανάκτησης, χρηματοοικονομικών διαγραφών οφειλών, με αποτέλεσμα οι νέες ρυθμίσεις να καθιστούν τα τιμολόγια ακόμη ακριβότερα εν μέσω συνθηκών γενικότερης ακρίβειας για το σύνολο των καταναλωτών στη χώρα μας.

Παραμένουμε στη διάθεση της Αρχής για οποιαδήποτε περαιτέρω συνεργασία.

Με εκτίμηση,

D. Christou

Δημήτρης Χρήστου

Διευθυντής Ρυθμιστικών Υποθέσεων και Διαχείρισης Ενέργειας